

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. VIII. Matrimonium ratum inter fideles solvitur quoad vinculum per
solemnem Professionem Religionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

circa Matrimonium infidelium Ecclesia statuit, ut certo casu dissolvatur, ut in d. cap. Quanto, Dico: Ecclesiam in d. cap. nihil novi statueri circa Matrimonium infidelium in casu proposito; sed solum declarare, quid à Deo statutum sit in casu, quo unus infidelis convertitur, & alter non vult pacificè cohabitare, ut patet ex illis verbis: *Et in hoc casu intelligimus, quod ait Apostolus: Si infidelis discedit, discedat: frater enim vel soror non est servituti subiectus in huiusmodi: & Canonem etiam in quo dicitur: Contumelia Creatoris solvit ius Matrimonii circa eum, qui relinquitur.*

connubia, sed etiam alia necessitate suadente. Quidni ergo Pontifex ibi locutus fuerit juxta sententiam Navarri?

Video id posse dici; adeoque sententiam eius satis probabilem esse, quam vis opposita sit magis tuta & probabilior; quam præter citatos, sequitur Aversa hinc q. 2. sect. 5. §. Postremo. Quia, inquit, non est eadem ratio Matrimonii consummati tempore infidelitatis, cum Matrimonio tantummodo rato inter fideles.

Si autem à me quæritur; an Ecclesia solvat Matrimonium ratum inter fideles per solemnem Professionem Religionis, ita ut remanens in sæculo, possit ad alias nuptias transire? Respondeo & dico:

CONCLUSIO VIII.

Matrimonium ratum inter fideles solvitur quoad vinculum per solemnem Professionem Religionis.

IN hac Conclusione omnes ferè Catholici DD. conveniunt, etiam qui ante Tridentinum scripserunt, & omnes omninò convenire debent post Concil. Tridentinum, quod in terminis eam definivit sess. 24. Can. 6 sequentis tenoris: *Si quis dixerit, Matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem Religionis Professionem alterius conjugum non dirimi, anathema sit.*

Ita PP. hujus Concilii intellexerunt antiqua jura, quæ concedunt conjugibus ante Matrimonii consummationem liberum ingressum Religionis; intellexerunt, inquam, per eum ingressum, subsecutà Professione, non solum Matrimonium dissolvi quoad thorum & cohabitationem, sed verè dirimi quoad vinculum; ita, ut parti remanenti liberum sit ad alias nuptias transire.

Sed, dicit aliquis; amabò, quæ ist hæc jura antiqua? Jam edissero. Antiquissimum est Eusebii Papæ (qui sedit anno Christi 309) & refertur 27. q. 2. cap. 27. *Desponsatam puellam non licet parentibus alii viro tradere: licet tamen illi monasterium sibi eligere.* Quod Gloss. ibi verb. *Monasterium*, & DD. communiter intelligunt de puella desponsata de præsentibus ante Matrimonii consummationem; & patet ex eo, quod dicitur: *Alii viro tradere*; ergo prior, cui fuerat desponsata, jam erat vir ejus, scilicet per Matrimonium ratum; cum ante illud solum foret sponsus, & non vir, in magis obvia significatione.

Clarius id expressit Alex. 3. rescribens Salernitano Archiepiscopo (& ponitur cap. 2. de Convers. conjug.) *Verum post consensum*

Aversa sequitur sententiam Pontii.

415. Probatur Conclus. ex Concil. Trident.

416. Et aliis antiquis jurisconsultis, cap. 27. q. 2. quod est Eusebii Papæ.

417. Et cap. 2. de Convers. conjug. legitur.

412. Meretur difficultas aliqua ex quoque datur hinc Greg. 13.

413. Resp. Pontii.

414. Impugnatur.

sentire in carnalem copulam, sed statim ad Religionem avolare ante consummationem, non est accommodatio, sed permutatio potestatis, non ad tempus, sed pro usu perpetuo; alioquin non esset verè Matrimonium novæ Legis, & ex datione ista oritur vinculum indissolubile, nisi per mortem naturalem alterius conjugum, vel per revocationem seu relaxationem illius, qui statuit hoc esse sic indissolubile. Christus autem, qui istam indissolubilitatem induxit, Matth. 19. reprobans pro lege sua repudium Mosaicum, ipse relaxavit istam indissolubilitatem, quando alter conjugum convertitur ad Religionem.

Undè Ecclesia nunquam attentasset post Matrimonia rata non consummata, licentiarè alterum ad Religionem, altero manente in seculo, nisi Christus hoc instituisset. Habetur autem hoc ex factis Christi, vocatis Joannem Apostolum & Evangelistam ad Apostolatam à nuptiis, Joan. 2. cujus exemplum imitati sunt sancti Patres, Alexius, Theonas & alii.

Nec tamen illa, nubens alii, erit simul axor duorum: sed tantum secundus, quia vinculum ipsum ad primum dissolutum est per relaxationem Christi. Non autem præcisè per talem vel talem mortem ejus, quia dissolutio, quæ est per mortem, est per defectum alterius extremi, nec requirit specialem relaxationem Legislatoris.

Hæc autem relaxatio Christi rationabilis fuit, quia rationale est, obligationem ad minus bonum, commutari in obligationem ad majus bonum ab eo, qui habet auctoritatem commutandi. Professio autem in Religione est obligatio ad majus bonum, quia ad spirituale. Undè & Christus statum virginitalis intelligit, non tantum per carentiam actus, sed cum proposito continendi perpetuo, & istum prætulit statusi conjugali, Matth. 19. Sunt Eunuchi, qui se castraverunt propter regnum cælorum, qui potest capere capiat. Undè hæc castitas, divisa contra conjugalem, dicitur habere fructum centenarium, illa verò trigenerium, secundum Hieronymum contra Jovinianum.

Ista sunt verba Scoti, propter quæ citatur communiter pro illa sententia, quæ docet, solemnem Professionem Religionis immediatè dissolvere Matrimonium ratum ex jure Divino positivo. Pro quo

Nota, quamquam omnes DD. Catholici post Concilium Tridentinum unanimiter asserant, Matrimonium ratum dissolvi per solemnem Religionis Professionem; tamen inter se disputant, quo jure id fiat; neque enim Tridentinum hujus juris meminit, ut patet ex verbis supra relatis, & idè in diversis abiere sententias; his asserentibus, ex natura rei id competere Professioni, ac proindè ex jure naturali Divino; illis di-

centibus, dissolvi solo jure Pontificio; aliis denique sententibus, hoc competere Professioni ex solo jure Divino positivo, concedente Christo id privilegium illi. Atque pro hac sententia citatur, ut jamjam dixi, Doctor Subtilis, eamque probabiliorè reputat Sanchez lib. 2. disp. 19. n. 3. Quia, inquit, non competit ex natura rei, nec ex jure Pontificio, ergo ex jure Divino positivo.

Probat Antecedens pro 1. parte, id est, Professioni id non competere ex natura rei, Primò; quia aliàs non posset dici Matrimonium ratum ex natura rei indissolubile; id enim tale dici nequit; quod per causas naturales solvi potest: ut cæteri contractus naturales sunt dissolubiles, quia in eorum natura dantur causæ sufficientes dissolutionis.

Et confirmatur; quia si Matrimonium ratum ex natura rei dissolveretur per supervenientem fornicationem, non diceretur ex natura rei indissolubile. Hæc ille.

Sed quia plures docent; Matrimonium ratum ex natura sua non esse indissolubile; hinc aliter & meliùs probatur: quia (inquit Sanchez sup.) attentà solè rei naturâ, votum solemne emissum post Matrimonium ratum, est prorsùs irritum: ergo non potest per illud ex natura rei dissolvi Matrimonium ratum.

Patet Antecedens; quia res uni tradita, nequit validè alii tradi absque domini consensu: per Matrimonium autem, traditum erat corpus alteri conjugi. Nec valer; si dicas, hanc injuriam compensari majori Religionis bono; quia hoc tantum est verum, supposito Christi privilegio, quo stante, includitur in Matrimonio rato, tacita quædam conditio: Nisi voluero ad Religionem transire; aliàs enim ex natura rei non includeretur.

Quod sic constat: nam aut hoc majus bonum est conjugis transeuntis ad Religionem; & hujus bonum non compensat injuriam alteri illatam, auferendo rem suam: debet enim esse majus bonum ejusdem; injuriam passî: aut est majus bonum conjugis manentis in sæculo, & hoc non: quia ipsi nihil utilitatis accrescit: aut majus bonum totius Ecclesiæ, quod manens in sæculo, bono proprio præferre tenetur, & hoc non probat dissolvi per hoc Matrimonium; quia sæpè erit inutilis Ecclesiæ, & aded rudis, ut ad id fit ineptus: item, quia similiter probaret per Episcopatum dissolvi: item, similiter probaret de Matrimonio consummato, saltem ubi non est proles: item, solùm probaret licere ingredi, non tamen prius Matrimonii vinculum dissolvi. Hæc ille.

Est nunquid convincunt intentum? Prorsùs, si bene explicentur & congruè intelligantur. Pro qua explicatione, & con-

Eeeee

Jure Divino positivo solvere, existit, mat Sanchez pro-babilius;

426. Probatur ex Sanchez non solvere ex natura rei!

Confirmatur.

427. Secunda probatio ex cod.

Evasio praecluditur.

428. Ex natura rei non includitur in Matr. hac conditio: Nisi voluero ad Religionem transire.

429. Vinculum Matr non repugnat

gruo

quod facit per ingressum Religi-

423. Habetur ex factis Christi.

424. Hæc relaxatio est rationabilis.

Status virginitalis est præstantior conjugali. Matth. 19.

425. Quo jure Professio solvat Matrimonium.

formaliter
Professione.

gruo intellectu, Nota: vinculum Matrimonii & vinculum solemniter Professionis non habere formalem repugnantiam, ob quam ex natura rei unum formaliter excludat aliud, ita ut simul permanere non possint; ut patet in Matrimonio consummato, dum unus conjugum, vel uterque ex mutuo consensu solemniter profiteretur; certum quippe est apud Omnes, tali casu non dissolvi vinculum Matrimonii, sed integrum permanere; ita ut, si professus copuletur suæ conjugii, non peccet peccato fornicationis, & si alteri copuletur, adulterium committat.

Cur ergo similiter non possit permanere vinculum Matrimonii rati, ita ut, si professus consummet Matrimonium, non fornicetur, & si alteri copuletur, adulteretur? Non video sufficientem rationem disparitatis. Nonne Aliqui docent, quando uterque conjux proficitur ante consummationem Matrimonii, vinculum Matrimonii nullatenus dissolvi?

430.
Occurritur
objectioni.

Nec dicas: illa duo vincula obligant ad actus formaliter inter se repugnantes, puta ad copulam carnalem, & abinentiam ab ea copula: nam inde tantum sequitur, quod nequeant licite simul assumi. Censetur quod quis non possit habere diversas obligationes, nisi omnibus possit satisfacere? Oppositum patet in debitore, qui multa habet debita, quibus omnibus non est solvendo. Et in præfenti potest quis habere obligationem simplicis castitatis, & simul vinculum Matrimonii, estd nequeat simul actus utriusque vinculi exercere.

Sanchez.

Atque ut illa vincula haberent formalem repugnantiam ex natura rei, jam, ut supra dicebat Sanchez, votum solemnem omnino foret irritum; quia de re aliena, scilicet proprio corpore, quod per Matrimonium ratum alteri prius erat traditum.

431.
Res uni vendita & tradita non potest alteri vendi aut donari.

Existimas, quia venditor rem uni venditam & traditam, possit iteratim ad se sumere, & alteri vendere, aut etiam donare Ecclesiæ? Scio quod non, estd illa donatio in se considerata foret majus bonum; quia in his circumstantiis non est majus, sed minus bonum; imò malum, cum fiat in præjudicium & cum injuria tertii. Et sic esset in casu proposito ex natura rei.

Gratis dicitur in omni Matr. ex natura rei subintelligi hæc conditionem: Nisi ante consummationem etc.

Gratis autem dicitur; quod secluso jure positivo, in omni Matrimonio subintelligatur illa conditio: *Nisi ante consummationem, alter fruges sanctioris vite sibi optare voluerit.* Cur enim illa conditio magis in hoc contractu, quam in donatione alterius rei, homini facta, subintelligatur? Nam cum proportione dici posset, dum aliquid homini donatur, subintelligi conditionem: *Nisi interim placeat donare illam Deo.* Deinde: si id verum foret, etiam per votum Ordinis sa-

cri dissolveretur, cum ille status sit melior; hoc autem falsum esse, constat ex Joan. 22. Extravag. *Antique*, de Voto. Immo loqueretur; quod etiam per votum simplex perpetuæ continentiæ, possit dissolvi, quia & hæc vita sanctior est.

Nec dici potest: per Matrimonium ratum non esse translatum dominium utriusque conjugis in alterum vicissim; alius non esset statim licitus usus, neque haberet unus conjugum jus & potestatem in corpore alterius; hoc autem constat esse falsum. Nisi si dixeris (quod nemo admittet) si vir aut mulier alteri nuberet, & Matrimonium consummaret, prius Matrimonium hoc ipso ex natura rei foret dissolutum, veluti dissolvitur prima venditio, non secunda traditione rei, per secundam, secunda traditione.

His accedit; quod Professio religionis dissolvat servitutem humanam, servitutem prope professus non liberatur a peccatis de minimi; & tamen Professio Religionis, quæ est servitus Divina, longè præter servitutem humanam. Ergo similiter in nostro casu, tamen vinculum Religionis longè præter vinculo matrimoniali, minime inde sequitur, ex natura sua istud dissolvere.

Atque hæc est tertia probatio Sanchez supra ubi sic ait: Nullus est contractus indissolubilis ac Matrimonium ratum, constat: ceteri enim contractus multis casibus dissolvuntur, & præcipue ex mutuo consensu, quod longè abest à Matrimonio: at Professio Religionis non dissolvit ceteros contractus, per quos acquiritur tertio, ut obligationem ad solvendum debita, venditionem, &c.

Dices: hoc non repugnare Religioni. Contra: servitus repugnat Religioni, si tamen qui se in servum vendidit, nequeat Religionem convolare. Hæc ille.

Sed contra, dicit aliquis (Et eripitur esse argumentum pro opposita sententia) Professio mors spiritualis est, juxta illud: *Mors spiritualis est in Christo: & Matrimonium ratum, cum solo consensu contrahitur, est vinculum spirituale: ergo sicut mors naturalis suapte natura dissolvit vinculum naturale Matrimonii consummati; ita mors spiritualis Professionis, dirimit ex natura rei vinculum spirituale Matrimonii ratum.*

Respondet Sanchez supra: Religionis Professio non est vera mors spiritualis, sed metaphorica. Item, alius dissolvit Matrimonium consummatum. Item, vota simplicia in Religione approbata, ut in Societate Jesu, sunt mors spiritualis: tamen cum quis renuntiat honoribus ac divitiis in sæculo, mors est spiritualis, juxta illud Pauli ad Gal. 2. *Vivis ego jam non ego.* Item

B O S C O
Sacramentum
patis
D O M I N I

Alia solutio ex Suario

est mors voluntaria; & non naturalis, & ita non apparet, quo pacto possit ex natura sua dissolvere contractum, ex natura rei indissolubilem. Præterea; quia etiam Matrimonium ratum non continet traditionem propriè spiritualem, cum reverà tradatur corporum dominium per contractum externum & sensibilem. Ita Sanchez.

diversorum ordinum; sic enim Professio religiosa perfectior servitus est, quam humana; & nihilominus hæc non rescinditur per illam: nam si servus profiteatur obedientiam religiosam, non liberatur à jugo servitoris humanæ; cum tamen illa servitus non solum sit minus perfecta, sed etiam dissolubilis naturâ suâ per privatas etiam voluntates, quod non habet Matrimonium ratum. Ita Suarez.

435. Aliud arg. solvitur ex Suario. Paludanus.

Et simile huic argumento (putà, Religiosus mortuus est quoad actus civiles & carnales) adhibet solutionem Suarius to. 3. de Relig. lib. 9. cap. 23. n. 13. dicens: Ad Paludanum (qui hoc argumento utitur 4. dist. 27. q. 3. a. 2. n. 10. in fine) respondetur: Professionem intactam esse mortem civilem, in quantum jure aliquo positivo morti civili æquiparata est; ea enim, quæ non verè, sed fictione juris talia sunt, neque esse, neque intelligi possunt talia ex natura rei sine adminiculo juris. Ex eo ergo, quod Professio dissolvat Matrimonium ratum, quatenus est mors civilis, potius inferitur, non id facere ex sola natura rei, sed virtute alicujus juris positivi. Hæc ille.

436. Tertium fundamentum oppositæ sententiæ est: quia ipsa ratio naturalis dicitur, licitum esse, ab imperfectiori ad perfectiorem statum, transitum, nullâ tertio injuriâ illatâ, ut contingit hic; non enim fit injuria proli, cum ea non possit esse in Matrimonio rato: nec manent in sæculo, quia potest aliud inire Matrimonium: & quamvis esset aliqua injuria, non tanta est, quin bono Religionis maximo compenari valeat.

Resp. Sanchez.

Respondet Sanchez sup. idem probaret de Matrimonio consummato. Quod si dicas, fieri injuriam proli & relicte femine, cum jam sit deflorata: cessaret utique hæc injuria, quando non esset proles, & relicta consentiret. Præterea; quia in Matrimonio rato potest esse similis injuria relicte, quando absque seminis effusione esset deflorata, quo casu non est Matrimonium consummatum.

Secunda.

437. Tertia.

Respondet Suarez sup. exemplum de calice consecrato parum probat; tum, quia hic non est alia consecratio, nisi quatenus promissio, vel oblatio facta Deo, dicitur quædam consecratio: tum etiam, quia ex consecratione ad summum sequitur, non esse licitum profanum usum rei consecratæ; non verò sequitur talem rem fieri omninò inhabilem ad alium usum, aut quòd per accidens saltem licere non possit. Hæc ille.

438.

Præterea; quia esse Religionem statum perfectiorem & mortem spiritualem, non probat dissolvi prius Matrimonii vinculum; non enim est incompatibilis cum vinculo Matrimonii, ut constat, quando post Matrimonium consummatum ambo communi consensu profitentur; valet enim Professio, & manet Matrimonii vinculum, & quando ante consummatum ambo profitentur, valet Professio, & non dissolvitur vinculum Matrimonii rati, juxta D. Thomam & alios: sed tantum probat, manente vinculo Matrimonii, posse alterum transire per commutationem ad statum perfectiorem. Hæc ille.

Suarius autem sup. sic ait: Sola major vel minor perfectio non sufficit in his, quæ sunt

Et hoc exemplum (prosequitur) refutat etiam sufficienter, quod Richardus dicebat de commutatione in melius: hæc enim commutatio ex natura rei non potest propriè auctoritate fieri in his, in quibus jam alius habet jus acquisitum; quia, interveniente injuriâ tertii, definit esse melius, quod aliàs tale esset, ut videre licet in dicto exemplo, & in quolibet alio contractu humano (extra Matrimonium) per quem fit alteri jus acquisitum. Hæc ille. Et merito, ut patet ex supradictis.

Richardus impugnatur.

439. Proponitur arg. Cajetani pro eadem opinione.

Sed eis non acquiescit Cajetanus, qui tom. 1. Opusc. tract. 27. de Dispens. Matr. &c. ait, tantæ virtutis esse votum castitatis religiosæ, ut solvat Matrimonium, prius legitime contractum, & non consummatum; non ex statuto Ecclesiæ, sed ex propria natura; quia licet hoc votum habeat solemnitate ex statuto Ecclesiæ, nihilominus, suppositâ solemnitate, ex natura rei repugnat Matrimonio, & usibus ejus: sicut consecratio calicis est ex statuto Ecclesiæ, & nihilominus factâ consecratione, ex natura rei repugnat illi communis seu profanus usus.

Resp. Suarez.

Respondet Suarez sup. exemplum de calice consecrato parum probat; tum, quia hic non est alia consecratio, nisi quatenus promissio, vel oblatio facta Deo, dicitur quædam consecratio: tum etiam, quia ex consecratione ad summum sequitur, non esse licitum profanum usum rei consecratæ; non verò sequitur talem rem fieri omninò inhabilem ad alium usum, aut quòd per accidens saltem licere non possit. Hæc ille.

440. In quo consistat sollemnitas voti.

Et verò, quæ illa sollemnitas voti castitatis? Non alia sanè, quam dissolutio Matrimonii rati, & impedimentum perpetuum dirimens Matrimonium contrahendum, si ve potius moralis efficacia voti castitatis ad inhabilitandum perpetuò personam, ne validum Matrimonium contrahere queat, & ad dissolvendum Matrimonium ratum. Si ergo sollemnitas ex statuto Ecclesiæ est; etiam ex statuto Ecclesiæ, & non ex natura rei sollemnis Professio dissolvit Matrimonium ratum; sicuti non ex natura rei, sed ex statuto Ecclesiæ dirimit Matrimonium contrahendum.

Undè si aliquis quærat, quare hoc votum

441.

Quare hoc votum potius sit solemne, quam aliud.

castitatis potius sit solemne, quam istud? Respondetur citius, quia hoc votum habet virtutem dirimendi Matrimonium contrahendum, & dissolvendi Matrimonium ratum. Et si rursus interroget: quare hoc votum dirimit & dissolvit? Bene respondetur, quia est solemne. Quippe dum quaeritur de actu vel effectu alicujus, quare illum operetur, rectè potest responderi, quia talis naturæ est, vel assignando simplex vocabulum, quod importat virtutem operandi talem effectum.

Et si terminus ille non sit satis clarus, tunc, si de illo quaeratur, quare ejusmodi effectum operetur, rectè & sine vitioso circulo responderi potest, describendo terminum per formam seu virtutem causandi; v. g. si petatur, quare hic color disgreget visum, rectè respondetur: quia est albus: si iterum quaeratur, quare est albus, bene dicitur, non quia disgregat, sed quia habet virtutem disgregandi visum.

442.

Ergo similiter in casu proposito, ad quaestionem, quare hoc votum castitatis dissolvat Matrimonium ratum, scitè respondetur; quia est solemne: et si iterum petitur, quare est solemne? Rectè dicitur; non quia dissolvit, sed quia habet virtutem dissolvendi.

A quo votum solemne habeat virtutem dissolvendi Matrimonium.

Et à quo putas, habet virtutem dissolvendi? Si solemnitate habeat ex statuto Ecclesiæ, ut vult Cajetanus supra, consequenter etiam ex statuto Ecclesiæ habet virtutem dissolvendi, & non ex natura rei, secluso statuto Ecclesiæ. Dicere autem, habet ex natura rei, supposità solemnitate, idem est, ac dicere, habet ex statuto Ecclesiæ; quia solemnitate, cujus effectus est quodammodo illa dissolutio, habet ex statuto Ecclesiæ.

443.

Non habet ex natura rei, sed ex statuto Ecclesiæ.

Nisi ergo per naturam rei intelligas etiam ipsam solemnitate, votum castitatis, quantumcumque perpetuum, & publicè emissum, ex natura rei non habet hunc effectum. Sin autem per naturam rei intelligas naturam voti solemnitis, sic rectè dici posset: votum solemne castitatis ex natura rei repugnat Matrimonio; quia ipsa solemnitas non est aliud, ut dictum est, quam efficacia voti castitatis, ad inhabilitandum perpetuò personam; ne validum Matrimonium contrahere queat, & ad dissolvendum Matrimonium ratum. Sed quoniam illa solemnitas accidentaria planè est voto castitatis; hinc meritò dicitur, votum castitatis ex natura rei non habere hunc effectum.

Et sanè ipse Cajetanus non dicit simpliciter, ut supra audivimus, votum castitatis ex natura rei habere hunc effectum, sed cum illo addito: *Supposità solemnitate*; quasi diceret, votum castitatis, junctà ejus so-

lemnitate. Quidquid sit de mente Cajetani; sicuti non propriè dicitur, votum solemne naturà suà irritare Matrimonium subsequens; ita quoque non propriè dicitur, votum solemne naturà suà dissolvere Matrimonium ratum.

Sit, igitur secunda sententia. In casu Concluf. dissolvit Matrimonium ratum Divino positivo, à Christo Domino specialiter lato in lege Evangelica; per eandem utique voluit dispensare in lege naturali de indissolubilitate Matrimonii. Hanc sententiam tamquam probabiliorè amplius Sanchez sup. post Abulensem l. Reg. c. 8. q. 98. & alios plures tam Theologos, quam Jurisperitos, videtur esse. Scitè allegati, ibi: *Unde Ecclesia non potest licentiarè alterum ad Religionem, alienante in seculo, nisi Christus hoc voluerit.*

Duplex autem fundamētum hujus sententiæ afferri potest. Primum est, quod Suar. sup. n. 14. quia hic effectus non est ex sola natura rei, ut probatur; nec est potest ex jure Ecclesiastico; quia non habet Ecclesia potestatem ad dispensandum in jure naturali, neque ad immutandum naturalem proprietatem Matrimonii rati, qualis est absolute indissolubilitas. Relinquitur ergo, ut fieri debuerit jure positivo Divino. Positivo (inquam) non solum superaddito naturæ naturæ, sed etiam superaddito gratiæ; quia etiam gratia non affert secum ex sola intrinseca natura talem effectum; ut cum proportione probant omnes rationes, in præcedenti puncto adductæ. Ita Suarius.

Nec dixeris: potius in lege Evangelica, quæ est lex gratiæ, addita est indissolubilitas Matrimonio ratione Sacramenti, & ratione præcepti à Christo lati, quam dispensata: ergo stando in jure Divino Evangelico, non est magis sobabile Matrimonium ratum, per statum alicquem subsequens, quam esset jure naturæ.

Respondetur quippe, juxta hanc sententiam, utrumque esse verum: nam duplex jus Evangelicum in hoc negotio colligi potest; unum, quod secundum legem ordinariam, obligat ad indissolubilitatem Matrimonii rati; aliud, quod in parti culati casu dispensat ob perfectionem legis novæ. Undè dici potest, legem novam intervenire auxillis indissolubilitatem illius vinculi retentivè autem aliqua ex parte illud dissolvit dispensativè. Ita Suarius.

Et proseguitur n. 15. dicens: Secundum fundamentum hujus sententiæ est, quia Christus Dominus sine dubio potuit hanc dispensationem concedere; quod autem fecerit; & est consentaneum perfectioni legis Divinæ, ne majus bonum Religio-

per legem illam generalem Matrimonii impeditur; & conlonat etiam Traditioni Ecclesiasticae, cujus nullum initium scriptum invenitur; quod est signum juris seu institutionis Divinae, à Christo factae, juxta regulam Augustini lib. 4. de Baptismo c. 24.

Talem autem esse hanc Traditionem, constat tum ex juribus & Pontificibus, qui de hac re loquuntur; semper enim de hac consuetudine tractant, tamquam de re antiqua, nullisque sibi vel alteri attribuit institutionem ejus: tum etiam ex Sanctorum exemplis, quae sunt optima indicia legis Divinae, teste Augustino lib. de Mendacio cap. 15. & Gregor. Homil. 10. in Ezechielem.

In presenti autem habemus multa exempla Sanctorum, qui ante omnem Ecclesiasticam legem, post Matrimonium ratum, propter vitae perfectionem, conjugem reliquerunt: quae exempla late sup. tractavimus disputando de voto simplici castitatis; & Alex. 3. in c. 2. de Convers. conjug. generatim ait: *Sicut Sancti quidam de nuptiis, vocati fuerunt.* Hucusque Suarius pro hac sententia.

447. Sed nunquid eam sequitur? Nequaquam, si intelligatur de immediato praecipio Divino, quasi Christus ipse immediate praecipisset, ut, non obstante Matrimonio rato, liceret statum Religionis assumere, & quod ex hoc statim necessarium sequatur illud Matrimonii solutio; sic, inquam, intellecta hac sententia, Suario non probatur.

448. Si dixeris: non esse aequalem rationem, quia plus est solvere, quod ligatum est, quam impedire ne vinculum fiat. Unde Ecclesia multis modis potest impedire, ne Matrimonium contrahendum valeat; solvere autem, quod ratum jam est, aut raro, vel forte omnino non potest.

449. Unde illa inaequalitas potest retorqueri, Respondet Suarez sup. n. 17. Licet in hoc excedat Matrimonium jam factum: tamen aliunde est inter hos duos effectus quaedam connexio, ratione cujus necessarium habent aequalitatem in ordine ad hoc Divinum jus; quia nullum votum potest dissolvere Matrimonium ratum, nisi reddat personam inhabilem ad simile Matrimonium; quia esset valde absurdum subtrahere conjugem de actuali dominio & potestate alterius, & relinquere illum liberum, ut valide possit se tradere alteri in conjugem.

& ex illa confirmari ratio facta. Nam difficilius est dissolvi Matrimonium ratum, quam impedire contrahendum; si ergo Christus dedisset voto solemnem castitatis priorem virtutem, dedisset utique posteriorem; quia non minus conveniens esse poterat Statui religioso posterior, quam prior; & alioqui non erat conveniens, votum aliquod habere priorem efficaciam sine posteriori: ergo si posteriorem non dedit, profecto neque priorem.

Unde etiam confirmatur: quia verisimile non est, votum solemnem continentiae prius cepisse in Ecclesia irritare Matrimonium contractum, quam contrahendum; sed hoc secundum non habuit ab ipso Christo; imò verisimile est, non semper habuisse hunc effectum in Ecclesia; ergo idem prorsus de primo sentiendum est. Haecenus Suarez.

Audito dicentem: non video, cur esset valde absurdum, subtrahere conjugem de actuali dominio & potestate alterius, & relinquere illum liberum, ut valide possit se alteri tradere in conjugem; nam id de facto aliquando fieri, Omnes admittere debent, qui docent, Pontificem ex aliis causis posse dispensare in Matrimonio rato, ut clarum est. Quis autem dixerit, illam doctrinam esse valde absurdam, quam tot Doct. non infamæ notæ, tamquam verè probabilem propugnant, & tot insignes Pontifices praedicant?

Cur ergo valde absurdum foret, si Christus immediate praecipisset dissolutionem Matrimonii rati per solemnem Professionem; est non praecipisset irritationem Matrimonii subsequenter? Maxime, cum secundum Matrimonium foret saltem illicitum; ubi tamen in casu dispensationis Pontificiae, etiam sit licitum.

Respondet Suarez sup. cap. 6. n. 17. Hoc non est inconveniens in casu particulari; in quo necesse est, ut gravissima causa intercedat: constituere autem hoc tamquam regulam generalem, absque alia causa urgente, non videtur rationabile.

Sed contra: nonne de facto Deus per regulam generalem statuit dissolutionem Matrimonii, etiam consummati, infidelium, dum alter convertitur ad fidem, relicto nolente pacifice cohabitare? Planè, ut patet ex supradictis, & tamen per hoc non reddidit personam fidelem inhabilem ad aliud Matrimonium.

Fateor sic Deum statuisse; sed non absque alia causa urgente, scilicet, ne fidelis conversus deberet contra voluntatem suam, & sine culpa sua manere perpetuo caelebs, quae causa hic non militat.

Dices: saltem non valet illa retorsio inaequalitatis. Eecccc 3

Quod obiectum fuit retorquetur.

Confirmatur ratio Suarii.

450. Oppugnat.

451. Resp. Suarii.

Defenditur.

452.

S. August.

S. Gregor.

Multis san-
ctis populi
suum perfe-
ctionem reli-
querunt con-
juges.

447.
Suarius non
sequitur hac
sententiam.

Reprobatur
I.

448.
Obiectio.

Solvitur.

449.

*Contra ve-
sorptionem
arguitur.*

qualitatis; quia enim difficilius erat dissolvi Matrimonium ratum, & fortè superans potestatem humanam, ideò Christus dedit voto solemnì castitatis illam virtutem; quia autem facilius erat impedire Matrimonium contrahendum, & nullatenus excedens potestatem hominum, idcirco per seipsum noluit voto solemnì castitatis hanc virtutem tribuere, sed reliquit id dispositioni Ecclesiæ. Quòd autem votum continentia non priùs coeperit in Ecclesia irritare Matrimonium contractum, quàm contrahendum, unde constat? Sanè res incertissima est, ut infra patebit. Atque hæc de primo argumento Suarii.

453.
*Secundum
arg. Suarez.*

Sequitur secundum: Votum castitatis religiosæ non dirimit Matrimonium ratum, nisi solemnè sit; ergo non dirimit ex vi solius Divini juris; sed interventu & efficacia juris Ecclesiastici. Antecedens patet: quia licet non omne votum solemnè dirimat Matrimonium ratum, ut constat de voto Ordinis sacri in Extravag. un. de Voto, Joan. 22. è contrario verò nullum votum dirimit Matrimonium ratum, nisi solemnè sit. Consequentia verò probatur; quia solemnitas voti non est de jure Divino; ergo neque hic effectus, qui voto non convenit absque solemnitate. Ita Suarez sup. n. 18.

*Solemnitas
voti non est
de jure Divi-
no, ex c. un.
de Voto in 6.*

Porro quòd solemnitas voti non sit de jure Divino, expressis verbis docet Bonifacius 8. cap. un. de Voto in 6. ibi: *Nos igitur attendentes, quòd voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesiæ est inventa &c.*

454.
Obiectio.

Dices: quàmvis Christus non instituerit solemnitate voti, instituisse tamen & præcepisse, ut eo ipso quòd votum esset solemnè, Matrimonium ratum dirimeret.

Solutio.

Sed contrà (inquit Suarez sup.) nam Ecclesia de facto instituit aliquod votum solemnè, quod non habet illum effectum, ut patet de voto Clericorum.

455.
Instantia.

Si respondeas: illud non esse votum solemnè simpliciter, sed secundum quid; scilicet quoad effectum dirimendi Matrimonium post contractum; hanc enim ob causam hujusmodi determinationem addit Pontifex in cap. un. de Voto in 6.

Diluitur.

Contrà: nam hinc sequitur, votum simpliciter solemnè vocari, quod utrumque habet effectum, scilicet dirimendi contractum & contrahendum: ergo cum solemnitas sit ab Ecclesia, & non ex institutione Dei, neuter effectus potest esse de jure Divino immediatè, sed solum in origine, quatenus de jure Divino est, ut quod Petrus solvit in terris, solutum sit in cælis.

456.
*In quo sensu
sit vera hæc
propositio:*

Undè in hoc solo sensu potest esse vera illa hypothetica seu composita propositio; scilicet, supposità solemnitate simpliciter voti, de jure Divino esse, ut dirimat Ma-

rimonium ratum; nam supponere solemnitatem simpliciter, nihil aliud est, quàm ponere Ecclesiam voluisse, ut tale votum sic factum, habeat tales effectus.

Et confirmo: nam quidquid aliud in voto castitatis religiosæ esse intelligitur, antecedens ad directam institutionem talis effectus, non est solemnitas simpliciter, sed talis effectum, & potest per Ecclesiam fieri, ut maneat sine tali effectu; ergo nulla alia solemnitas cogitari potest, nisi de jure Divino sit adjunctus hic effectus: nam si esset, non esset ab illa separabilis per Ecclesiam in sensu composito, ut aiunt.

Antecedens patet, interrogando, quid sit illa solemnitas voti, cui adjunctus est ius Divino hæc efficacia? Aut enim est ex iudicio & Status religiosus, & hoc non potest in aliquo gradu Societatis hoc votum inveniri sine illo effectu: aut est constitutio aliqua vel benedictio Ecclesiæ, & hoc etiam non; quia est canonice valde accidentaria, & potest Ecclesia illam concedere sine dissolutione vinculi Matrimonii ratum; sed sub ea lege, ut alter etiam coque perpetuam castitatem servaret.

Et eadem replica fieri potest, quidquid aliud esse dicatur talis voti solemnitas; ut v.g. quòd sit absoluta perpetuitas ejus, cum traditione & obligatione mutua, etiam ex parte Religiosis; nam his omnibus permanentibus, in quocumque, vel in aliquo Statu religioso, posset Ecclesia statueri, ut in eo non dissolveretur Matrimonium ratum; sed quòd vel Professio non esset valida, si in viâ altera parte fieret; vel certè si fieret ex consensu ejus, ille cogere tur continentiam servare. Quo enim fundamento negare audebimus, posse hoc facere Ecclesiam, cum nullibi reperitur à Christo prohibitum?

Et licet generaliter non expediat, ut aliud est agere de absoluta potestate, de convenienti usu ejus; & foret in quo tempore, vel in aliqua Provincia, in speciali aliqua Religione posset impedire, vel ad majorem pacem, vel ad maiorem probationem ingredientium Religionem. Non est ergo cur dicam, hoc esse contra latitudinem Ecclesiasticæ potestatis.

Nulla est ergo connexio ex jure Divino necessaria inter Statum religiosum, & illam solemnitatem, nisi quatenus per Ecclesiam formaliter & directè ad hunc effectum admittitur seu approbatur; & ideò etiam non habet hunc effectum, nisi votum castitatis, factum in Professione Religiosis approbatum, & ex vi talis approbationis admissum ut solemnè simpliciter. Uti quæritur huc Suarii.

Sed dicit aliquis: videtur petere prius-

B O S C O
Sacramentum
paris
D O C T R I N E

etiam hunc textum Glossa & DD. ibi.

Itaque (concludit Suarez) ex his Decretis satis colligitur, tempore Eusebii Papae, votum castitatis religiosae habuisse hunc effectum. Et potest addi alia conjectura: nam si Eusebius de desponsata tantum de futuro locutus fuisset, non solum ingressum Religionis excepisset, quia sponsalia de futuro aliis modis solvi possunt: loquitur ergo de Matrimonio rato, quod solum per Professionem Religionis, jure communi dissolvitur.

De tempore vero ante Eusebium nihil possumus ex aliquo jure scripto ostendere, quia nullum invenitur. Ex verbis autem ipsiusmet Eusebii intelligi potest, ipsum non condidisse hoc jus; sed ex antiquiori jure rem definitivisse: non enim dicit: *Licet*, tanquam rem novam statuens; sed, *Licet tamen illi monasterium eligere*; & ita non dubito, quin etiam ante Eusebium hoc licuerit. Hæc ille.

Quantum ad exempla SS. si verum foret exemplum Joannis Apostoli, quod sup. Scotus, complures Alios secutus, adducit, dicens: *Habetur autem hoc ex sacro Christi, vocantis Joannem Apostolum & Evangelistam ad Apostolatam a nuptiis Joan. 2. cujus exemplum imitati sunt SS. Patres, Alexius, Theonas & alii*; si, inquam, hoc factum Christi certum foret, jam alicui posset videri, effectum, de quo hic agimus, initium habuisse a tempore Christi & Apostolorum. Verum Suarius sup. n. 3. existimat, istud esse incertum.

Nam in primis, Joannem fuisse sponsum illarum nuptiarum, a nullo gravi & antiquo Auctore asseritur; antiquo, inquam, qui propè tempora Apostolorum vixerit, ut ex traditione aliqua id affirmare potuerit.

Deinde; non est admodum verisimile Joannem duxisse sponsam, priusquam à Christo vocaretur; tum, quia valde juvenis, & ferè puer vocatus fuit, teste Hieronymo lib. 2. contra Jovinianum: tum maxime, quia credibile est, præventum fuisse, ut perfectam virginitatem, non solum corpore, sed etiam animò & proposito conservaret; nam propter hanc perfectam virginitatem specialiter fuit dilectus, eique Christus Dominus peculiariter Matrem suam commendavit, ut Sancti docent.

Tertiò; non videtur etiam multum probabile, Joannem statim post illas nuptias fecisse votum castitatis, & Christo inseparabiliter adhesisse, quod fuisset necessarium, ut à propria uxore separaretur. Antecedens patet; quia illæ nuptiæ factæ sunt primo anno prædicationis Christi, paulò post Baptismum ejus, ut ex Evangelio Joannis constat; vocatio autem, per quam Christo insepa-

464.
Tempore Eusebii professio habuit hunc effectum. Suarez.

An etiam ante Eusebium?

Affirmat Suarez.

465.
Exemplum Joann. Apost. est incertum. Scotus.

Suarius.

466.
Ostenatur I.

Secundò. Hieronymus.

467.
Tertiò.

pium; hoc enim est quod quaeritur; an possit Ecclesia tollere illum effectum à solemnibus Religionis professione, permanentibus omnibus necessariis ad statum religiosum; & Adversarii contendunt, Ecclesiam id non posse. Fundamentum porrò id negandi, est prohibitio Christi, quæ reperitur in præcepto, quo statuit, ut, non obstante Matrimonio rato, liceret statum Religionis assumere cum dissolutione Matrimonii.

Et si quæras; ubi hoc præceptum reperitur? Respondetur, in Traditione & Sanctorum exemplis, ut patet ex secundo fundamento hujus sententiæ sup. ex Suario adducto. Cui proinde oportet nos satisfacere, antequam concludamus cum eo sup. n. 20. votum solemne Religionis habere hunc effectum ex Ecclesiæ statu.

Pro qua utique satisfactione, inquiri, quando incepit votum castitatis religiosæ, habere effectum, dissolvendi præcedens Matrimonium ratum? Antiquissimum, sicut dixi in principio Conclus. Decretum, quod de hac re invenitur, est Eusebii Papæ, qui sedit ante mille trecentos annos: refertque illud Gratianus in cap. *Desponsatam*, 27. q. 2. & communi sensu receptum est, quamvis in Epistolis ejus Decretalibus, vel in aliquo Concilio non reperitur. Verba Decreti habes sup.

462.
Possit tamen aliquis (inquit Suarez sup. cap. 24. n. 1.) textum hunc intelligere de desponsata per verba de futuro: nam proprietas vocis non cogit, ut magis amplietur, nec materia id permittere videtur, cum sit gravissima, & quodammodo superans jus naturale, si de Matrimonio de presenti intelligantur, & ideo si hæc fuisset intentio Pontificis, fuisset etiam distinctius explicanda.

Accedit etiam; quòd verbum illud: *Non licet*, solam prohibitionem, non incapacitatem indicat: mulieri autem per verba de presenti desponsatæ non solum non licet alteri viro nubere, sed omninò non potest. Hæc ille.

463.
Nihilominus (inquit idem Auctor n. 2.) Glossa & DD. communiter ibi, textum illum intelligunt de desponsata per verba de presenti, & idem supponit Gratianus ibidem §. *Ecce*, quæ expolitio admittenda est; quia communi consensu & consuetudine ac traditione est recepta, qui sunt optimi legum interpretes. Item: quia in jure, & in eadem materia, ita sumi solet vox: *Desponsata*, ut patet ibidem in cap. *Decreta*, ex Greg. lib. 6. Epist. c. 184. Epist. 20. *Decreta* (inquit) *legalia desponsatam, si converti voluerit, nullo omnino censuerant damnò multari*: quod verum est de desponsata etiam de presenti. Atque ita intellexerunt

Gratianus

462.
An decretum Eusebii possit intelligi in sponsa de futuro, ex Suarez.

463.
Communiter intelligitur in sponsa de presenti

Cap. 8.
27 q. 2.

separabiliter adhærit, contigit secundo anno prædicationis Christi, vel saltem post plures menses, scilicet post missum Joannem Baptistam in carcerem, ut colligitur ex Matth. 4.

Quart.

Tandem; verisimile non est, Christum separasse sponfos illarum nuptiarum: nam, juxta doctrinam Sanctorum, illis nuptiis affuit, ut nuptias approbaret. Non est ergo verisimile, nuptias dissolvisse aut impedivisse; alioqui eas potius improbasse, quam approbasse videretur. Ita Suarez.

468. *D. Ioan. non fuisse vocatum à nuptiis ad Apostolatum censet Sanchez cum Toledo & Baronio.*

Et Sanchez sup. disp. 18. n. 3. sic ait: D. Joannes, teste Beda in præmio in Divum Joannem, & aliis Auctoribus gravibus nostri temporis, id attribuentibus D. August. & D. Hieronymo in eodem præmio, vocatus est ex nuptiis ad Apostolatum: quamvis (ut verum fatear) hoc non ita fit, ut optime probat P. Toledo in cap. 2. D. Joannis annot. 13. & Cæsar Baronius to. 1. Annal. Eccl. anno 31. Christi fol. 106. ex D. Hieronymo & D. August. nec illa præmia sunt ipsorum; & ex D. Ignatio. Hæc ille.

Igitur hoc exemplum non conviciat intentum, scilicet à tempore Christi & Apostolorum votum solemnè castitatis religionis habuisse effectum dissolvendi Matrimonium ratum; quia nimis incertum, ut ex dictis patet, et si Scotus, & plures cum ipso, eo utantur.

469. *An exemplum S. Theclæ probet tempore Apostolorum votum solemnè habuisse hunc effectum. Suarez.*

Sed nunquid convincit exemplum S. Theclæ, quam Apostolus Paulus vocavit à nuptiis, priusquam Matrimonium consummaret? Minimè; quia illud Matrimonium potuit facilius dissolvi; quippe, ut notat Suarez sup. n. 4. & Sacramentum non fuerat, cum fuisset inter non baptizatos contractum: & quia Thecla non poterat cum sponso illo cohabitare sine injuria Creatoris, ut ex historia ipsa, & verbis Ambrosii colligitur. Addimus etiam; potuisse Paulum tunc Apostolicâ auctoritate Matrimonium illud dissolvere, & licentiam dare Theclæ ad servandam castitatem; non solum in proprio statu Religionis cum omnibus votis substantialibus, de quibus PP. citati (putà Epiphanius, Ambros. & Aug.) nihil commemorant; sed etiam in statu simplicis continentie seu coelibatus perpetuò vivere: hoc enim Pontificiam potestatem non excedit.

Epiphanius. Ambrosius. Augustus. Greg. XIII

Nam summum Pontificem Greg. 13. aliquando hoc fecisse, nobis constat ex ejus proprio diplomate, & ex evidentia facti; non nominamus autem personas, quia adhuc vivunt.

470. *Videtur id non convincere.*

Undè non colligitur, vel illud factum Pauli prodiisse ex institutione Divina, sed solum ex potestate, à Christo concessa; vel per illud factum statuisse legem, impostèrùm ab omnibus servandam; alioqui indè colligi etiam posset, ut Alii argumentati vulerunt, per simplex votum castitatis dirimi jure Evangelico Matrimonium ratum; quia non constat, Theclam aliud votum emisisse.

Denique nunc addimus; non satis constare ex historiis, sponsalia illa Theclæ fuisse Matrimonium de presentibus Epiphanius & Ambr. optime exponi possunt de sponsalibus de futuro. Hactenus Suarius.

Qui ibidem n. 5. ad alia exempla Marthæ, Alexii &c. quæ commemorat adducit Eusebii Papæ accidisse: ut proinde à Eusebio & aliis, quæ forsasè adduci possent, non existimo posse sufficienter ostendi, se hæc institutio fuerit perpetua in Ecclesiâ temporibus Apostolorum, neque ad, vel contempore præcessit Eusebio. Propono sed illud solum ex exemplis perferendis videtur, Deum per hujusmodi facta, tempore ostendisse Ecclesiæ lux, statum perfectionis, statui Matrimonii esse præterendum; sibi quæ fore gratum, ut ab hoc inferiori statu, ad illum superiorem, modo aliquo legitimo, & ab Ecclesiâ approbato, liceret ascendere.

Undè Innoc. 3. in cap. Ex parte, 2. de Convers. conjug. commemorans hæc facta Sanctorum Antiquorum; non dixit id fecisse ex ordinaria lege, à Christo lata; sed ex revelatione Divina, quæ sperari (inquit) omnem legem, infinuans, facta fuisse potius præter ordinariam legem Divinam.

Unde etiam significat, non inconsultè dici potuisse, Matrimonium ratum jure ordinario Divino non posse dissolvi. Subjungit verò statim: Nos autem nolentes à Predecessorum nostrorum vestigiis declinare, hæc diceret: approbantes, quod ab eorum potestate, & illud revocare nolentes; non hæc ultra Divinum jus, non est committendum, ex potestate, ab ipso jure Divino emanante. Igitur ex Traditione aut exemplis SS. non contra sententiam à nobis traditam colligi potest, nec de initio hujus Traditionis quid certius potest affirmari. Hæc Suarius.

Si autem à me quaeritur, quæ sit sententia, à Suario tradita? Respondet: Votum solemnè Religionis habere hunc effectum, ut Ecclesiæ statuto Probatur 1. (inquit hic Auctor sup. c. 23. n. 20.) à sufficiente enumeratione; quia hoc votum habet hunc effectum, & non ex sola natura rei, neque ex Divino jure immediate, quæ omnia essentia sunt, per interveniente Ecclesiastico jure, quia licet jure fieri non potest.

Undè Joannes 22. in Extravag. un. de Voto.

B. O. S. C. O. Sacramentum

Voto, negat votum castitatis Ordinis habere hunc effectum: Quia nec jure Divino, nec per sacros Canones reperimus hoc statutum. Ex quibus verbis colligo, aliquod ex his juribus esse necessarium ad hunc effectum, & quodlibet eorum potuisse sufficere: ergo merito idem dicimus de voto castitatis religiosæ; cum ergo in hoc voto de effectu constet, & de jure Divino non constet; immò sufficienter probetur, nulum tale esse, sistendum est in jure Ecclesiastico, de quo satis constat. Ecce primum argumentum Suarii, quod tamen non caret suâ difficultate, ut infra ostendetur.

474. Sequitur secundum: Hic effectus non excedit amplitudinem Ecclesiasticæ potestatis: ergo optimè in institutionem ejus reducitur, cum sic faciliè expeditur omnes difficultates. Antecedens planè colligitur ex dictis verbis Joannis 22. Nam si Ecclesia non posset hunc effectum alicui voto tribuere, immeritò & valdè improprie inter causas hujus effectus, vel negationis ejus, posuisset Canonicum jus; satis enim fuisset dicere, votum Ordinis non habere hunc effectum jure Divino; ut inde concluderet, non habere hunc effectum.

Secundò. Deinde probatur idem Antecedens; quia absolute loquendo, Matrimonium ratum dirimi potest propter meliorem frugem; cur ergo non posset Ecclesia approbare, ut status Episcopatus sit melioris frugis quoad hunc effectum; vel status Eremiticus, aut continentia, publicè professæ in facie Ecclesiæ absque aliis votis, vel conditionibus status Religiosi?

475. Denique declaratur ratio: quia quamvis Christus Dominus voluerit dispensare cum Ecclesia sua, ut esset in ea aliquis Status perfectionis, per cujus professionem posset Matrimonium ratum dissolvi; nihilominus potuit modum hujus Status, & usum ejus, Ecclesiæ arbitrio & institutioni committere, ita ut neque omni statui perfectionis aut Religionis necessariò sit adjunctus hic effectus, neque è converso solitati Religionis, prout nunc constituitur ex traditione & tribus votis solemnibus, esset annexus: nam in toto hoc genere potestatis & institutionis, nulla apparet repugnantia; & alioqui habet magnam congruentiam; quia hæc materia multum est variabilis, & pro diversitate temporum, & locorum, potest nunc expedire una consuetudo, & postea alia.

476. Ergo non fuit necesse, actum ipsum irrationis jure Divino institutum esse; sed sufficiens fuit, dare potestatem; & magis credendum est, ita factum esse. Quia ad affirmandam potestatem, habemus sufficiens fundamentum in generalibus Christi ver-

bis: Quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis; addendo, nihil repugnare, prædictum modum solvendi Matrimonium ratum comprehendi sub illa generali distributione. Quod faciliè ostendi potest ex dictis, & magis patebit expediendo difficultates. Item potest fundari in verbo Christi: Pasce oves meas; subjungendo, hujusmodi institutionem pertinere ad convenientem pactum spirituales Ecclesiæ, nec potuisse convenientius tradi, quam per Petrum.

Tandem (prosequitur idem Auctor n. 22.) argumentari possumus à signo: nam videmus in eo statu Ecclesiastico per illud votum dissolvi Matrimonium ratum, quod Ecclesia censuit ad hunc effectum esse sufficiens, & non per alia, etiam si solemnia sint, vel ad dirimendum Matrimonium postea contractum sufficientia; ergo signum est applicationem hujus effectus, ut sic dicam, ad hoc vel illud votum, commissam esse Ecclesiæ, quatenus certâ aliquâ lege possit esse constans.

Antecedens patet exemplo satis antiquo, de voto solemnii sacri Ordinis: nam illud non habet hunc effectum, quia sacri Canones hoc non statuerunt, ut dixit Joan. 22. Patet etiam novo exemplo in voto castitatis religiosæ Scholarium Societatis, quod in principio nullum dirimebat Matrimonium, quia nondum Ecclesia ad hunc effectum illud approbaverat; nunc verò dirimit sublequens Matrimonium, si fortè contrahatur, quia ad hunc effectum jam approbatum est; non verò dirimit jam contractum, quia de hoc effectu nihil Pontifices locuti sunt.

Idem signum confirmari potest ex cap. Ex parte, 2. de Convers. conjug. ubi votum virginittatis, etiam suscepto velo, dicitur non dirimere Matrimonium ratum, si factum sit animo permanendi in propria domo, & ibi castitatem servandi; dirimere autem si factum sit in Professione regulari. Cujus differentia rationem assignare non possumus sufficientem, nisi ex Ecclesiæ determinatione & institutione; nam si antiqua exempla consideremus, quæ ad confirmandum hunc effectum afferri solent, in eis solius continentia professionem & observantiam invenimus; quod ergo nunc sit necessaria professio in Religione approbata, Ecclesiastica institutio est.

Unde Panormitanus in d. cap. Ex parte n. 3. & Alii, ex illo textu colligunt; Matrimonium ratum non posse dissolvi, nisi in casibus, à jure expressis.

Ad quod etiam potest expendi in eodem textu verbum illud: Nos tamen nolentes à Prædecessorum nostrorum vestigiis declinare: nam per illud significatur, materiam hanc non esse juris Divini, quam Pontifex non possit

477. Secunda probatio;

Votum solum sine sacri Ordinis non habet hunc effectum de statu status Ecclesiæ.

478. Viri nec votum virginittatis factum animo permanendi in propria domo, ex c. 2. de Convers. conjug. secundum Suarium.

Panormitanus.

F f f f f f possit

extrav. un. de voto. 474. Probatur 2. & ostenditur id non esse nisi per institutionem Ecclesiæ. primò. Secundò. 475. Tertio. 476. Christum dedisse hanc potestatem apostolice. Probatur 1.

possit limitare; sed pendere ex institutione & voluntate eius. Hucusque Suarez pro sua & Aliorum, quos citat, opinione, quæ indubie probabilis est.

479. Resp. ad x. arg. pro sententia Suarez adductum, non satis constat de iure Ecclesiastico.

D. Aug.

Interim ad 1. argumentum dicere quis possit; non satis etiam constare de iure Ecclesiastico. Fateor, in pluribus cap. juris Canonici fit mentio istius effectus, puta dissolutionis Matrimonii rati per solemnem Religionis professionem; sed non sic, quasi illa dissolutio per ea de novo constituatur; verum tamquam de re aliqua jam pridem instituta. Cumque prima institutio nusquam reperitur, signum est, ut supra dictum fuit, eam potius esse juris seu institutionis Divinæ, juxta illud D. August. lib. 4. de Baptismo cap. 24. *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.* Loquitur de Baptismo parvulorum, qui est juris seu institutionis Divinæ, etsi in Scriptura expressè non invenitur; quoniam eum universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutus, sed semper retentus fuit. Ergo consimiliter hæc dissolutio Matrimonii rati, erit juris seu institutionis Divinæ; quia eam tenet universa Ecclesia, nec Conciliis instituta, sed semper retenta fuit; vel si non semper retenta, assignetur ejus initium, quod non posse fieri, fateatur Suarius sup. ut audivimus.

480. Responsio rejectiva.

Respondetur: indè ad summum sequi, eam institutionem esse Apostolicam, id est factam ab Apostolis, per potestatem, ipsis à Christo communicatam: sicut multæ aliæ constitutiones in Ecclesia Dei sunt, quorum non potest ostendi initium, quæ tamen non sunt immediatè juris Divini; sed traditiones tantum Apostolicæ, seu ordinationes ab eis factæ pro bono communi Ecclesiæ, ex speciali instinctu S. Spiritus, per potestatem, ut mox dixi, sibi à Christo communicatam.

Jejunium quadragesimale est ordinatio Apostolica non Divina.

Talis constitutio est Jejunium quadragesimale, quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, ita ut ejus initium nequeat assignari; nec tamen idè censetur institutum immediatè à Christo, sed creditur ordinatio Apostolorum, facta tamen ad exemplum seu imitationem Christi; & exindè sæpè à PP. dicitur, à Christo institutum. Alioqui, si esset juris Divini immediati, non posset tanta cadere variatio in istud præceptum, sicut benè hæctenus factum vidimus.

481. Ostenditur ex Hieron. & D. Leone.

Apposuit D. Hieronymus Epist. 56. ad Marcellam: *Quadragesimam (inquit) secundum Traditionem Apostolorum toto anno tempore congruo jejunamus.* Et D. Leo Ser. 6. de Quadragesima, ait: *Apostolica institutio 40. dierum jejunii impleatur.*

Undè quod ait Ser. 4. *Magna Divina*

instituitis (salubritate provisorum est, ut dicitur nobis dierum exercitatio medietur (loquitur de jejunio quadragesimali) hoc, inquam, intelligendum est, non de Divinis institutionibus in rigore loquendo; sed de providentia Divina, quæ factum est, ut Apostolus imitationem Christi instituerit jejunium quadragesimale.

Aliud exemplum profero mixtionis, quæ in Calice consecrando, quæ secundum communiorum opinionem, solum est juris Ecclesiastici; tamen non continet de quo initio, & aliquando vocetur mandatum Christi, latius scilicet acceptum, pro exemplo ejus, aut providentia Divina, quæ factum est, ut Ecclesia sic ordinaretur. Vide Disp. 4. hujus Operis Sect. 2. *Concl. 7.* Atque ex his patet: verba Scoti 2. dist. 42. 31. q. un. n. 7. *Unde Ecclesia antequam venisset, post Matrimonium sui non commissa licentia alterum ad recipiendum, dicitur remanente in seculo, nisi Christus hoc instituit, commode satis intelligi potest, non de iure immediatè à Christo dicta institutione. Quibus, sed de institutione latius eam acceptam, pro exemplo ejus, aut providentia Divina, quæ factum est, ut Ecclesia sic ordinaretur per potestatem, à Christo acceptam.*

Quem intellectum sufficienter significat verba mox subsequencia: *Habent autem hoc ex facto Christi, vocantur Joannem Apostolum & Evangelistam ad Apostolum à nuptiis Joan. 2. cujus exemplum imitatus sunt SS. PP. Alexius & Thomas.* Igitur Scotus in prioribus verbis non vult dicere, Christum per se immediatè hoc instituisse pro tota Ecclesia Dei; sed mediatè tantum, dando potestatem suo Vicario Romæ Pontifici, hoc pro tota Ecclesia institueret per hæc verba Matth. 16. vers. 19. *Quicquid solveris etc.*

Sed quoniam illa verba non generaliter possunt intelligi, ut per se in Matrimonio consummato, idè dicitur, hoc quod nisi Christus hoc primò fecisset, non potest, vel nisi specialiter hoc Ecclesie preceperat, ipsa nunquam fuisset ausa id instituire.

Igitur Doct. Subtilis in illa questione hoc unicum intendit ostendere, Matrimonium ratum jure Divino esse indissolubile, eximi tamen casum solemnem Professionem in Religione approbata, quod probat et factio Ecclesiæ, licentiam alterum ad Religionem.

Et verò quid opus erat licentia Ecclesie, si Christus istud immediatè per se ipsum instituit? Nonne dicimus, Ecclesiam licentia fidelem, ut discedat ab infidelibus, licentia delis discedat? Nusquam Scotus sic loquitur, idque quia tali casu Deus immediatè

BIBLIOTHECA SACRAMENTORUM PARS VI DE MATRIMONIO

per seipsum licentiauit fidelem, quam licentiam omnibus significavit per Apostolum suum 1. Cor. 7. v. 15. Quod si infidelis disceat, discedat &c. Mirum, quod etiam non significaverit eod. cap. dissolutionem Matrimonii rati per solemnem professionem Religionis, si revera ipse immediatè dissolvat tali casu Matrimonium. Cum ergo, secundum Scotum, Ecclesia hic licentiet, videtur Doct. Subt. potius pro sententia Suarii, quam Sanchii allegandus.

485.

An ex hoc loco Scoti bene inferatur, Papam non posse dispensare in Matr. rato. Hiquæus.

Malè etiam ex hoc loco citatur Scotus pro sententia, quæ docet, Pontificem non posse dispensare in Matrimonio rato ex alia justa causa; quia, inquit Hiquæus in suo Comment. ad illum locum n. 43. in toto hoc paragrapho, non tractat casum, sed differit, quo jure conveniat Matrimonio rato esse insolubile, resolvens, convenire jure Divino positivo; & ex alia parte dicit, eximi casum Professionis in Religione. Rationem autem adducit à posteriori; quia aliàs Ecclesia nunquam licentiet ad Religionem conjugem, post Matrimonium ratum, nisi Christus ita voluisset, sumens fundamentum relaxatæ legis à Christo, ex praxi Ecclesiæ, & præcisè differit de solubilitate Matrimonii respectivè ad hunc casum tantum.

Potius colligitur contrarium.

A contrario ergo sensu perinde diceret ipse, si vidisset in praxi aliquam dispensationem Pontificis, aut Ecclesiæ in Matrimonio rato, ut in omnibus similibus suffinet interpretationem legis Divinæ, juxta sensum Ecclesiæ & praxim. Et hoc supponit prædicta ejus ratio, ex qua colligit relaxationem Matrimonii in favorem Religionis, quia ab Ecclesia id praticatur. Non extat autem inter Canones aut Decreta, quæ ante Doctorem fuerunt in usu Ecclesiæ talis dispensatio, & sic non fuit occasio ejus asserendæ, aut etiam differendi de hoc casu. Hactenus Hiquæus.

486.

Cur potius Baptismus parvulorum sit juris Divini, quam hoc dissolutio. Joan. 3.

Ceterum, ut ad id redeamus, à quo occasione doctrinæ Scoti parùm defleximus; quæro, cur potius Baptismus parvulorum sit juris Divini, quam hæc dissolutio, cujus etiam nullum initium scriptum invenitur?

Respondetur: quia ex Scriptura Joan. 3. v. 5. constat, Christum dixisse Nicodemo: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quæ verba generalia sunt, & idèò generaliter intelligenda, nisi aliquid obstet. Jam autem ex traditione Apostolica constat, nihil omninò obstare, quin etiam de parvulis intelligi possint; ergo sic debent intelligi; quidni ergo Baptismus parvulorum sit juris Divini? Sed nunquid etiam aliquid simile dixit Christus in Scriptura, de dissolutione Matrimonii rati per solemnem Religionis

Professionem? Noli quærere, quia operam & oleum perdes.

Minimè, reponit quispiam; nam quæstivi, & ecce inveni dictum Christi Matth. 19. v. 6. Quod Deus conjunxit, homo non separet. Ergo dixit Christus: Nisi ego separavero, quos conjunxi, non erunt separati; ergo separatio, quæ fit per solemnem Religionis Professionem est juris Divini.

487. Probatur hæc dissolutionem esse juris Divini ex Matth. 19.

Respondet Suarez sup. n. 25. Primò; non humanà, sed potius Divinà potestate Matrimonium dissolvi, quando per transitum ad Statum religiosum auctoritate Rom. Pontificis, quem constat esse Vicarium Jesu Christi, talis separatio efficitur. Secundò; verba illa dicta esse de conjugibus, postquam sunt una caro, sive de Matrimonio consummato.

Responsio duplex: ex Suarior.

Vide quæ de hac Scriptura dicta sunt Concluf. præcedent. itemque Concluf. 1. præsentis Secl. & habebis plenam satisfactionem, ac mecum dices, sententiam Suarii esse probabilissimam, estò duæ aliæ sententiæ sint probabiles, ut asserit Sanchez sup. disp. 19. n. 3.

Sanchez.

Interim juvabit intelligere judicium Aversæ, qui q. 2. secl. 6. sic ait: Hi dicendi modi, ut singuli per se non sufficiunt, ita simul jungi possunt, ut adæquatam hujus rei conficiant rationem. Etenim non præcisè ex mero jure naturæ, Professio religiosa dissolvit vinculum Matrimonii rati, sicut nec Matrimonii consummati: neque in hoc dici potest per se valere, sicut mors naturalis. Quinimò potius Matrimonium ratum impediret Professionem: sicut servitus erga dominum impedit, quò minus possit quis profiteri, solvendo vinculum servitutis.

488. Inducium Aversæ, Matr. dissolutio non jure naturæ.

Nec etiam Christus de se immediatè concessit, ut Professio religiosa solveret Matrimonium: siquidem non immediatè ipse Christus instituit Professionem religiosam & solemnitate votorum, ut nunc supponimus.

neque immediatè jure Divino.

Nec demùm Pontifex solà humanà auctoritate potuisset solvere, sive statuere, ut solveretur vinculum Matrimonii rati, quod ex natura sua dici debet indissolubile: nisi ad id habuisset potestatem à Christo Domino. Quare alii humani Principes, inter Paganos & Gentiles non possent suâ humanâ auctoritate dissolvere Matrimonium ratum.

489. Sed nec solà auctoritas humanâ.

Verumtamen conveniens & rationale erat, attentâ naturâ religiosæ Professionis, quâ quis sæculo moritur, & assumit Statum tantæ perfectionis; & attentâ ratione Matrimonii solùm rati ac nondum consummati, ut concederetur talis facultas transfundi ad Religionem, solvendo vin-

Conveniens erat ut dissolveretur.

culum Matrimonii; ac relinquendo alteri conjugii libertatem denuò contrahendi.

490. *Potesse autem dissolventi concessit Christus Ecclesie, ac per eam dissolvi.*

Hanc facultatem in radice concessit Christus suæ Ecclesie, id est, Summo Pontifici suo Vicario, ut nempe statueret, quod opportunum esset circa dissolutionem Matrimonii rati. Ac tandem ita proximè statutum est per ipsam Ecclesiam; nempe per Summos Pontifices, ut religiosa Professio solveret vinculum Matrimonii rati, & relinqueret alterum conjugem in libertate contrahendi aliud Matrimonium.

Et ita quidem statutum videtur ab initio, ex quo introductus fuit Status religiosus. Undè & illi Pontifices, tamquam rem antiquam, in Ecclesia approbarunt, & confirmarunt. Quare dicitur, convenientia hujus rei esse de jure naturæ, auctoritas esse de jure Divino Christi, institutio demùm de jure humano Pontificis. Et in hunc modum fortasse conciliari possunt Auctores, qui illis tribus modis variè loquebantur. Hucusque Aversa.

491. *An secundum hanc doctrinam Auctores supra dicti possint conciliari.*

Qui benè addidit *ly Fortasse*, ut significaret dubium esse, an sic possint conciliari, & meo judicio, salvo meliori, nequeunt sic conciliari; quippè unus modus tribuit institutionem Deo immediatè, alter verò modus Pontifici immediatè, Deo autem solum mediatè, tamquam concedenti auctoritatem Pontifici; quâ verò ratione hæc possint conciliari, ut verum fatear, non satis capio.

Ad praxim sufficit quòd dissolvatur.

Parùm curandum de hac conciliatione; immò quod ad praxim attinet, quid refert, si hoc jure, si illo, Matrimonium dissolvatur, dummodò reverà dissolvatur? Dissolvi autem expressè definit Concil. Trident. ut vidimus in principio Conclus. Quo porrò jure dissolvatur, omninò tacuit Concilium, probè sciens, plures de hac re esse opiniones, & parùm referre ad praxim, si hoc five illo jure dissolvatur.

492. *Non sequitur, definitum est dissolvere, ergo jure Divino dissolvitur.*

Sed dicit aliquis: si definitum est, dissolvere; ergo videtur dissolvere jure Divino. Respondeo: ex illa definitione tantùm sequitur; Deum Ecclesie suæ revelasse, se habere ratam constitutionem, antea sæpius ab Ecclesia factam; quia fortè potuisset esse dubium; an Ecclesia haberet talem potestatem, ex hypothesi, quòd tale Matrimonium foret jure Divino indissolubile. Cùm igitur non possit Pontifex dispensare in jure Divino, nisi ex speciali commissione; poterat quis dubitare, an etiam Papa talem commissionem haberet, adedque conveniens planè fuit, ut illud expressè Deus Ecclesie suæ revelaret, prout & fecit.

493.

Si rursùm dixeris: multùm interest, quo

jure tale Matrimonium dissolvatur, quòd si jure Divino; Pontifex non potest illi effectum tollere; si autem jure tantùm Pontificio, poterit eum tollere; & per consequens poterit definitio Ecclesie esse falsa.

Respondeo: praxim non respiciendo, quæ fieri possunt; sed tantùm ea, quæ facta sunt; neque aliud definit Trident. quàm hodie Matrimonium tale dissolvi a parte rei, suppositâ scilicet constitutione Ecclesie, quòd non potest esse falsum.

Simile addo ex eadem scilicet 22. de Matr. Can. 9. ubi definit: *Si qui de sacris Ordinibus in sacris Ordinibus constituti, vel irregulares, castitatem solemniter professi, vel Matrimonium contrahere, contrarium validum esse, non obstantibus legibus, vel voto &c. anathema sit.* Numquid intelligitur; ergo Ecclesia non potest tollere illam legem, aut dispensare in illa voto, & per consequens; tale Matrimonium talio casu potest esse validum & licitum; Nequaquam. Et verò quis inde unquam intulit: ergo definitioni Ecclesie potest subesse falsum?

An autem Pontifex possit tollere effectum, de quo hic tractamus? Respondeo: alicui; posse, si intelligatur questio de Religiosis, divinum sumptus, quia Nonnulli existimant, de facto Professionem in Ordine militari S. Joannis, non habere eum effectum. Sin autem de toto Statu Religionis, collectivè sumptus, accipiatur, quàmvis de absoluta potentia possit tollere talem effectum; tamen, inquit, est ille gravissimus error seu abusus potestatis; quare Deus hoc nunquam permittet. Sicut etiam posset Papa omnes leges Ecclesiasticas tollere; tamen Deus hoc nunquam permittit, quia esset intolerabilis error.

Deinde: non est inconveniens, Papam jure Divino teneri, contra legem Ecclesie aliquid Statum, cui talem effectum conjungat. Imò potest dici, quòd talem potestatem, datâ Petro, & sine illius cessitate Ecclesie; ex natura rei contrarium talem obligationem: nam teneatur Pontifex potestate, sibi concessa, prout expectat bonum Ecclesie; etiam in his, quæ generaliter pertinent ad perfectionem eorum, quæ eam intendere, & proficere volunt; quòd & declarari potest ex eo, quòd à temporibus Apostolorum semper fuerit talis Status in Ecclesia Dei.

Hinc tamen non bene inferes, illam institutionem esse immediatè ex jure Divino; sed solum ab illo manare mediatè cum quadam necessitate. Sicuti verisimile est, Pontifices debuisse ordinare tempus constituti, & communicandi ex vi muneris pastoralis.

B. O. N. S. C. O. S. S. I. C. A. T. I. O. N. E. S. S. A. C. R. I. M. E. N. T. I. U. M. P. A. T. R. I. M. O. N. I. I. U. M.

& tamen Omnes admittunt, illa præcepta esse juris humani. Atque hæc de primo fundamento Suarii, in quo asserit, satis constare de jure Ecclesiastico, quod Adversarii ejus negant.

Ad secundum autem fundamentum, putat, quod hic effectus non excedat amplitudinem Ecclesiasticæ potestatis. Respondere possit quispiam, id negando, si intelligatur de potestate, hæcenus concessa, quidquid sit, an Deus possit concedere illam potestatem. Quamvis (inquit Pontius libro. 9. cap. 5. ubi sequitur sententiam Sanchii) status Clericalis perfectior sit statu Matrimonii; imo status Episcopalis perfectior sit statu Monachali; adhuc per eum statum non dirimitur Matrimonium ratum, nec ad illum licet ascendere, contra propriam uxoris, etiam incognitæ, voluntatem. Argumentum ergo est, contra jus justitiæ, per Matrimonium ratum acquisitum conjugii, non esse potestatem in Ecclesia irritandi Matrimonium; eum Statui aded perfectio, nondum eam vim communicaverit Ecclesia: sed id Christi privilegio; quod omnem legem superat, Statui Religionis concessum tantum. Hæc ille n. 10. in fine.

Hanc difficultatem prævidit Suarius sup. cap. 24. n. 7. dicens: Sed inquirere ulterius aliquis, cur Ecclesia non tribuerit hunc effectum voto solemnii castitatis Ordinis sacri? Nam si vera sunt, quæ diximus, potuisset hoc facere, cum non repugnet juri Divino: si ergo potuit, cur non fecit? Vel certe non fecisse, indicat non potuisse, & consequenter etiam indicat hunc effectum soli Christo esse reservatum.

Ecce argumentum Pontii. Et quid putatis, Suarium ei respondisse? Circa potestatem (inquit) non dubito, quin Ecclesia ex parte sua acceperit potestatem ad hoc faciendum, si judicaverit expediens; id enim satis significavit Joan. 22. in sua Extravag. de Voto, ut supra induximus, & rectè probatur ex omnibus adductis: quia indissolubilitas Matrimonii rati, licet sit omnimoda quoad privatam auctoritatem contrahentium, non tamen est tanta, quin per potestatem Vicarii Christi dissolvi possit. Ergo etiam poterit per hoc medium dissolvi, si expediat.

Dixi autem: *Quantum est ex parte sua*, quia ex parte causæ dubitari potest, an sit sufficiens, ut illa potestas in actum reducat; nam, ut supra diximus, agentes de dispensatione voti, in his rebus, quæ attingunt aliquo modo jus Divinum & naturale, ut usus potestatis dispensandi vel immutandi aliquo modo talia jura, sit validus, necessarium est, ut sufficiens causa intercedat. Judicium autem de hujusmodi causa pru-

dentiale est & arbitrium; & ideo si Ecclesia hoc statueret, facile diceremus, non defuisse sufficientem causam, ad id statuum; hæcenus verò non judicavit talem causam intervenire, saltem, ut hujusmodi institutio expediat. Hæc ille.

Sed cur, inquis, Ecclesia hoc non judicavit expediens? Attende Suarium sup. n. 9. Prima, ait, ratio reddi solet: quia conjugium & religiosa Professio ex natura rei repugnant, non ita verò Matrimonium & sacer Ordo. Quæ ratione utuntur non solum illi, qui putant hunc effectum esse ex jure Divino vel naturali; sed etiam Aliqui ex his, qui sentiunt, esse ex statuto Ecclesiæ, ut patet ex Cajet. Bellar. & c.

Ne verò sit contradictio, & ratio sit alijus efficacitæ, intelligenda est de repugnantia non inter vincula & obligationes, hæc enim nulla est, ex sola rei natura, inter vinculum Matrimonii & Religionis, ut supra ostendi; sed intelligenda est inter actus & rationem vivendi, quam utrumque vinculum requirit. Loquor de vinculo Religionis perfectæ, ut nunc Militares relaxatas omittam; non enim sunt ad rem, cum earum Professio non dirimat Matrimonium ratum, sicut non impedit contrahendum.

Itaque alia Professio religiosa postulat perfectam renuntiationem sæculi, & abnegationem propriæ voluntatis, ac proprii corporis rerumque omnium: conjugium autem è contrario postulat vitam sæcularem; & ideo dicuntur ex natura rei habere repugnantiam quoad usum utriusque vinculi, & ideo fuit conveniens, ut quoad fieri posset, simul non manerent, maxime invitâ alterâ parte, & cum injuria illius: Clericatus autem per se non postulat renuntiationem sæculi, & ideo nec obligatio muneris, neque usus ejus habet ex natura rei repugnantiam cum conjugio, & usu ejus, sed solum ex Ecclesiæ ordinatione; quod verum est, non solum de Sacerdotio & aliis Ordinibus infra illud, sed etiam de Episcopatu; quia licet status ejus sit perfectior, non tamen per se obligat ad actum consiliorum.

Unde etiam sumitur alia congruentia: nam status Religionis est status perfectioris acquirendæ, & ideo & requirit separationem ab usu conjugii, & aliis actibus sæcularibus. & potestas illum profitendi conceditur omnibus, qui Matrimonium non consummaverunt, etiamsi illius vinculo actuali astricti sint: hæc autem potestas non posset uni conjugum liberè concedi, & independenter ab alio, sine injuria ejus, nisi dissolvendo ipsum vinculum; quia aliàs maneret alter semper ligatus & coactus ad

F f f f f 3

500.
Prima ratio, ob quam non judicavit expediens, ex Suarez.

Cajet.
Bellarm.

Quomodo intelligenda.

501.
Professio religiosa postulat perfectam renuntiationem sæculi.

secus Clericatus.

502.
Status Religionis est status perfectioris acquirendæ.

ser-

497.
Res ad 2.
Fundamentum suarii.

Potestas exi-
stimat Eccle-
siam non
habere po-
testatem
statuendi
eum infra 2.

498.
Cur Ecclesia
non tribue-
rit illum
effectum
Ordinis sa-
cro.

499.
Res suarii,
quia Ecclesia
non ju-
dicavit ex-
pediend.

servandam perpetuam continentiam, quod fieri non potest.

Ordo vero infra Episcopatum non constituit hominem in statu perfectionis.

Ordo vero infra Episcopatum non constituit hominem in statu perfectionis, neque in via ad illam; & ideo licet, propter reverentiam sacri ministerii, expedit; semel ordinatum non transire ad nuptias; nihilominus non decuit, propter Ordinationem, quæ perfectionis professionem per se non requirit, vinculum Matrimonii dissolvi. Episcopatus autem licet sit status perfectionis acquisitæ, & exercendæ, non tamen per se includit media efficacia ad perfectionem acquirendam, & ideo illi etiam tributum non est, ut dissolvat Matrimonium ratum; finis enim hujus privilegii est, hominem expeditum relinquere ad profitendam perfectionis viam.

503. Professio religiosa est mors quædam civilis & spiritalis.

Denique ad idem tendit alia ratio, quæ reddi solet; quod Professio religiosa est mors quædam civilis seu spiritalis, & ideo illi tributum est, ut dissolvat vinculum Matrimonii, quædum est tantum spirituale, ut est in puro Matrimonio rato; nam si sit consummatum, jam vinculum quodammodo carnale est, & ideo non solvitur, nisi per mortem naturalem seu corporalem: in Ordinatione autem vel Episcopali consecratione nulla intervenit mors civilis, quia nec propriæ voluntati, nec bonis temporalibus in ea renuntiat, & ideo neutrum vinculum Matrimonii dissolvere potest. Hactenus Suarius.

secus Ordo sacer.

Et ecce, superabundè satisfactum est argumentum Pontii, qui plura ibidem pro sua sententia adducit argumenta, quæ brevitate causâ omitto, & quia ex jam dictis facilius habent solutionem.

504. Plus requiritur ad inducendum vinculum, quam solvendum.

Uti & hoc argumentum Aliorum: Pontifex non potest inducere vinculum Matrimonii; ergo nec solvere: facillimè solvitur neg. Consequentiam; quippe neque Pontifex potest inducere vinculum voti, tamen si secundum Omnes, possit illud solvere. Plus ergo requiritur ad inducendum, vinculum, quàm ad solvendum.

505. Probatur Pontificem posse solvere Matr. ex c. 2. de eo qui cognovit &c.

Et sanè, Pontificem posse solvere vinculum Matrimonii, solet probari ex cap. 2. de eo qui cognovit &c. ubi Alex. 3. (habetur in Append. Concil. Later. part. 12. c. 4.) sic inquit: *Inquisitioni in a taliter respondemus: quod si matrem sponsæ suæ cognovit, & sponsæ nunquam carnaliter adhaesit, imponenda est ei penitentia paulo major, quàm pro adulterio, quâ peractâ vel parte ipsius, poterit ex dispensatione cum alia Matrimonium contrahere.*

Responsio Aliquorum.

Respondent Aliqui: agi de sponsalibus de futuro. Ita Glossa ibi in propositione casûs, dicens: *Quidam contraxit sponsalia de futuro cum quadam &c.* Et verbo: *Matrem*

sponsæ, inquit: *De futuro: unde affirmatur, si perveniente, illam in uxorem habere non poterit solutis sponsalibus.* Hanc Glossam secutus est Henricus Canthus ibi.

Sed manifestè est (inquit Pontius ibi. c. 13. n. 5.) contra textum ipsum, ut supra dice loco citato, & observat Cuiusdam, quod ad eum textum: in principio enim habetur sic: *Veniens ad nos lator professionem & fraternitatis tuæ literas reportavit, ex quorum tenore perpendimus; quod cum quondam uxorem duxisset, quidam assuescit per nos, quod tam duxerat; carnaliter cognoscere. Contigit autem, sicut dixit, quod hanc uxorem suam, quæ mater eius postea in hujus jacere, quam diabolo seductus, pertransiit vero mense, tam per nos in propinquos coegerunt, ut Matrimonium sua consummaret. Igitur Matrimonium contractum quidem erat, non tamen consummatum.*

Deinde ibidem hæc habetur: *Tue tur inquisitioni taliter respondemus: quod vinculum esset hujus delictum; non potest rescindere Matrimonium, quod publice contractum est. Ergo de Matrimonio valido & jam contracto agebat Pontifex, non de sponsalibus rescindendis.*

Rursùm ibidem dicitur: *Verum si publicum est, quod matri sponsa carnaliter adhaesit, imponenda est ei penitentia paulo major, quàm de adulterio &c. ut sup.* Ergo (inquit Pontius) adulterium commissum est simul cum incestu, & ideo major penitentia. Ergo & Matrimonium contractum erat, aliàs non esset adulterium. Ita Basilius.

Quinimò (reponit quispiam) adhaesit adulterium; quoniam copula cuncta habet, scilicet matre sponsæ, vivente. Audi Gloss. verb. Paulo major, ubi interrogat: *Quare major penitentia imponitur, quàm pro adulterio, cum tantum talis honestatis justitiam violaverit, cum de sponsa de futuro? Dicitur, quod non solum lavit publice honestatis justitiam, sed adulterium commisit cum matre sponsæ, quæ erat patri suo, ut patet in antiqua constitutione sponsæ non esset conjugata, non potest plus; nec etiam tantum: unde ipse multo magis debet puniri, quàm pro adulterio propter videlicet propter honestatis justitiam, propter adulterium & incestum etiam, quod perpetravit, cognoscendo affinem primi generis & primi gradus.*

Respondet: omnino esset adulterium, sed non ex parte utriusque, ut patet. At autem Pontifex ibi per adulterium intelligat adulterium ex parte utriusque, in contractum est.

Pergit Basilius: *Nec te moveant postea*

BIBLIOTHEK PADERBORN

ma illa ejus capitis verba: *Ceterum si sponsam cognoverit antequam matrem, vel post, nunquam poterit eam vel aliam in uxorem accipere.* Hoc enim idem dicitur, non quia Matrimonium non esset; sed quia consummato jam Matrimonio, ob affinitatem, vel præcedentem consummationem, vel supervenientem consummationem, non licebat uti conjugio, ut rectè exponit Canisius loco citato. Hæc ille.

Canisius.

509.

Diff. cap. 2. videtur intelligendum de Matr. ratio non consummato.

Igitur videtur hic textus intelligendus de Matrimonio rato nondum consummato, & non de sponsalibus de futuro. Secundum quem intellectum videtur ex eo probari, Pontificem posse dispensare in Matrimonio rato, propter incestum publicum cum noverca, ibique dispensasse, ut indicat Pontius sup. dicens: In quo textu planè Pontifex ob incestum commissum ante consummationem, si publicum esset crimen, rescindi voluit Matrimonium, eâ nimirum utens potestate, quam ex probabili opinione habent Pontifices dissolvendi Matrimonium ratum fidelium non consummatum. Hæc ille.

Qui tamen lib. 9. c. 3. n. 4. in fine ait, Alexan. 3. in dicta Appendice Concil. Later. illam opinionem reprobasse. Quomodo reprobavit, si in ead. Appendice eâ potestate seu opinione usus fuerit? Expectabo conciliationem.

510.

Sed putat Pontius ibi non agi de dissolutione vinculi, sed de usu & cohabitatione.

Interim eodem cap. 3. n. 17. censet Basilius, in dicto cap. 2. non agi de dissolutione jam contracti Matrimonii, sed de usu & cohabitatione; & tria, inquit, respondet Pontifex. Primum; quòd si occultum est crimen, non separentur, cum publicè contractum sit, non solum quoad vinculum, sed neque quoad torum. Alterum est; quòd si crimen est publicum, quia scilicet cognovit matrem sponsæ; si tamen non cognovit ipsam sponsam, concedatur dispensatio, & possit aliam ducere, & illa alium; quod intelligo illâ defunctâ, non aliter, sicut lib. 7. explicui multa. Non enim vult spe conjugii carere, si non cognovit filiam ejus, quam polluerat contracto Matrimonio. Tertium est; si cognovit sponsam, ut careat omnino spe conjugii, etiam illâ defunctâ, quæ olim frequens pœna erat. Hæc ille.

511.

Ex d. textu non firmetur probatur sententia Suarii.

Igitur ex hoc textu non accipitur firmum argumentum pro sententia Suarii. Et quia hic Auctor fortiter urget, ut sup. vidimus, Extravag. Joan. 22. *Antiquæ*, de Voto, ubi dicit Pontifex, votum, solemne Ordinis sacri non dirimere Matrimonium ratum, reddittque rationem: *Cum neque jure Divino, nec per sacros reperiamus Canones hoc statutum*, placet hic subnectere duplicem responsum Pontii.

512.

Prima est; Pontificem voluisse reddere

rationem in Omnium sententia; sciebat enim varias de hoc esse sententias. Itaque idem est, ac si diceret: Votum solemne Religionis Quidam dicunt jure Divino, Alii Ecclesiæ, habere vim dissolvendi ratum Matrimonium: at de Ordine sacro nullum quoad hoc extat jus Divinum, neque Ecclesiasticum.

Prima resp. Pontii ad Extrav. Antiquæ.

Secunda: Dicit potest, nomine sacrorum Canonum intellexisse non leges Ecclesiasticas, id statuentes; sed referentes privilegium Divinum, sicut extant Canones referentes privilegium Divinum concessum religioso Statui, seu Professioni. Ita Basilius sup. n. 18.

Secundâ.

Et num. 19. sic concludit d. cap. 3. Ex his, quæ in his capitibus dicta sunt, planè constat, Matrimonium solâ auctoritate Divinâ dissolvi posse. Nam cum Deus sit Dominus omnium, potest corpus mihi traditum, à me auferre, etiam sine meo consensu: unde sequitur, etiam solum in his casibus posse dissolvi, in quibus Deus explicuit, velle dissolvi, qui tantum sunt duo, & in favorem Religionis, cum consummatum non est, & in favorem Baptismi etiam consummatum. In his autem casibus voluisse Deum Matrimonium dissolvi, habemus auctoritate Patrum, & Ecclesiæ Traditione; ex qua etiam habemus, non esse datam facultatem dissolvendi consummatum fidelium, licet fieri à Deo etiam potuisset, cum Patres & Ecclesia doceant, non licere conjugii vivere continentiam, altero invito post usum Matrimonii.

513. Conclusio Pontii.

Ista est Conclusio Pontii, quam etiam ex toto sequi non tenearis, ut ex hæctenus dictis satis constat; equidem absque errore in fide, aut bonis moribus, sequi poteris. Hoc unicum fidei est: Matrimonium ratum non consummatum per solemnem Religionis Professionem alterius conjugum dirimi; ex quo sequitur hoc corollarium:

CONCLUSIO IX.

Incertum est, an per vota simplicia, post biennium emissa in Societate Jesu, dirimatur Matrimonium ratum.

Dirimi per ea vota Matrimonium ratum, docet Pontius lib. 9. cap. 6. n. 1. Si enim (inquit) id concessum est religioso Statui ex Christi privilegio, & ab initio cum effectum habuit Status religiosus, & antiquus ille Religionis Status tantum constabat votis simplicibus, liquidò colligitur, vota Societatis, post biennium emissa, eandem habere vim, quandoquidem verè Religio-

514.

Per vota simplicia Societatis Jesu solvi Matr. ratum, docet Pontius, & probat.